

July
1263

pi. 201.097

AR RAHVUS-
RAAMATUKOGU

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 13 (379)

30. märtsil 1929 a.

IX. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
poolaastas „ 5.—
veerandaastas „ 2.50

Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
aastas Kr. 8.—
poolaastas „ 4.—
veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24
Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Kr. 40.— || 1/4 lehek. Kr. 10.—
1/2 „ „ 20.— || 1/8 „ „ 5.—
1/3 „ „ 13.50 || 1/16 „ „ 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
Lehe eesküljel 75°/o, tekstis 100°/o kallim.

Addressi muutmise 30 senti.

Address kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) Eugen Maddison, Politsei korralduste maksvusest. 2) Kuritegevuse vastu võitlemisest. 3) R. Lehova, Laskeasjandusest. 4) V. Paavo, Laskeasjandusest huvitatuile. 5) Naistega kauplemisest. 6) Ametlik osa. 7) Kuulutusi.

Politsei korralduste maksvusest.

Eugen Maddison.
(Lõpp.)

Kuid ei või öelda, et meil riigikohtu seisukoht oleks samuti kindel. Minul oli juba juhus sõna võtta ühe riigikohtu otsuse puhul (v. minu artikkel „Kas politsei korraldusseadused on kaotanud oma maksvuse?“, „E. Politseileht“ nr. 26 — 1928). Selles otsuses, teatavasti, tähendas riigikohus: „Tõsi ju on, et 20. mai 1924. a. seaduse nr. 28 otsekohe sõnaliselt ei ole öeldud, et politsei korralduse (R. T. nr. 4/5 — 1920. a.) määrused selle seaduse maksmahakkamisega oma jõu

kaotavad, kuid ettetoodud 20. mai 1924. a. seaduse § 2-st tuleb siiski järeldada, et politsei korralduse määrused 17. XII. 1920. a. (R. T. nr. 4/5 — 1920. a.) on oma maksvuse kaotanud, kuna seaduseandja on vabariigi valitsusele kuni sellekohase politsei üldise korraldusseaduse maksmapanekuni (järelkult endine politseikorralduse seadus ei ole enam maksev) õiguse annud tarvilisi määrusi ja korraldusi teha üldise politsei kesk- ja kohaliste asutuste kujundamiseks. See tähendab, et endiste

Pühade tõttu ilmub järgmine

„E. POLITSEILEHE“ number 13. aprillil s.a.

seaduste määruste asemele, mis politsei kujundamise kohta käisid, astuvad vabariigi valitsuse poolt väljaantud määrused ja korraldused (R. adm. t. nr. 190^{II} — 1928. a.). Sellest võis samuti järeldada, et kui riigikohtu arvates oli oma maksvuse kaotanud politseikorraldus, siis olid sama seaduse § 2. põhjal oma maksvuse kaotanud ka kriminaalpolitsei korraldus ja Eesti vabariigi kaitsepolitsei korraldus. Kuid praegu on minul käepärast kaks riigikohtu otsust, mis tõendavad, et riigikohtu seisukoht selles asjas ei ole sugugi nii kategooriline. Kõigepealt otsus, mis oli tehtud varem, kui eelpool tsiteeritud otsus, nimelt 27. septembrist 1927. a. Ernst Roosipõllu asjas. Sellest otsusest loeme: „Kuigi riigikohus leiab, et Roosipõllu väited on õiged, et R. T. nr. 177/178 — 1925. a. väljakuulutatud määrust ei või kriminaalpolitsei ametnikkude distsiplinaar-karistamisel tarvitada, sest määrus ei või muuta korda, mis ette nähtud kriminaalpolitsei korralduses (R. T. nr. 4/5 — 1920. a.), kuna see korraldus § 12-a põhjal vabariigi valitsuse poolt vastu võetud...“ (R. adm. t. nr. 571^{II} — 1927. a.) Seda lugedes jääb arusaamatuks, kuidas vabariigi valitsuse määrus võis siis muuta politseikorraldust, mis asutava kogu poolt vastu võetud. Riigikohus ei ütle küll, et vabariigi valitsus on muutnud politseikorralduse, vaid kinnitab, et see oma maksvuse on kaotanud välis-, kriminaal- ja kaitsepolitsei ühendamise ajutise seaduse maksmahakkamisega, kuid igatahes on, riigikohtu arvates, politseiasutuste kujundamise määrus asendanud politseikorralduse, s. t. seaduse määrused. Jääb samuti arusaamatuks riigikohtu 27. septembri 1927. a. otsuse seisukohalt, kuidas määrusega võis kujundada koosseise, mis olid samuti kindlaks määratud seadusega, muu seas ka kriminaalpolitsei korraldusega. Teine otsus, mis tehtud 13. novembril 1928. a. Kristjan Reinbergi asjas, kinnitab kaudselt 27. septembri 1927. a. otsuse seisukohta, mida tõendab järgmine väljavõte riigikohtu otsusest: „Mis puutub kaebaja väitesse, et politseiasutuste kujundamise määrus on vastolus põhiseadusega ja et siseminister ei võinud määrust oma otsuse aluseks võtta, siis need väited ei ole samuti kaaluvad, sest vabastatud on kaebaja kriminaalpolitsei korralduse § 15. alusel ja silmas pidades, et politseiasutuste kujundamise määruse alusel on muudatused kriminaalpolitsei allu-

ses ette võetud, oli siseminister õigustatud ka selle määruse nõudmisi tähele panna otsuse tegemisel. Kaebaja ei vaidlegi selle määruse alusel muuten alluvuse vastu.“ (R. adm. t. nr. 577^{II} — 1928. a.)

Neist kahest otsusest võiks järeldada ainult seda, et vabariigi valitsus võis seaduste teatavaid osi muuta, teatavaid aga mitte. Miks — seda tähendatud otsused ei selgita. Kui asuda seisukohale, et siin on tegemist delegatsiooniga, siis tuleks asuda kindlale seisukohale, et nii välis-, kriminaal- ja kaitsepolitsei ühendamise ajutine seadus, kui ka politseiasutuste kujundamise määrus ja kõik teised tähendatud seaduse alusel väljaantud määrused on põhiseaduse vastased, sest kui seadusandliku võimu delegatsioon on keelatud, siis on ta üldse keelatud*). Kuid, minu arvates, ei ole siin tegemist delegatsiooniga, vaid tuleks, asudes kas L. Duguit või H. Barthélémy seisukohale, tähendada, et seadusandja on määratud kindlaks — olgugi ajutiselt — vabariigi valitsuse kompetentsi politsei korraldamise alal või annud talle tagasi vabaduse, mis temalt oli võetud seega, et seadusandja tegutses valitsemise võimu asemel, andes välja seadusi neis asjus, mis tuli korraldada valitsemise võimu määrustega. Sellele võiks vast vastu rääkida põhiseaduse § 58., mille järgi muu seas ministrite arv, tööjaotus nende vahel, kui ka lähem asjaajamise kord määratakse kindlaks eriseaduses, kuid see paragrahv ei kõnele vabariigi valitsusele alluvate asutuste korraldamisest. Tõsisemaid takistusi esitaks põhiseaduse § 60. p. 2., mille järgi vabariigi valitsus nimetab ametisse ja vabastab sellest kaitsevaelisi ja kodanlisi ametnikke, kuivõrd see ülesanne pole usaldatud seaduste järgi teistele ametiasutustele. Sellest tuleks järeldada, et asutused, kelle kätte on usaldatud ametnikkude ametisse nimetamine ja sellest vabastamine, peavad ette nähtud olema seadustes, mitte aga määrustes. Politsei-ametnikkude suhtes on aga sarnased asutused ette nähtud politseiasutuste kujundamise määruses. Järelikult ei ole tähendatud määrus selles osas kooskõlas

*) Muu seas F. Moreau asub teisel seisukohal, tähendades: „Le Parlement a le droit de tout faire, excepté ce qui lui est interdit par un texte constitutionnelle; la prohibition de déléguer devrait être expresse, et on avoue qu' aucun texte ne la contient“, Le règlement, l'lk. 195.

põhiseadusega. Põhiseaduse ja välis-, kriminaal- ja kaitsepolitsei ühendamise ajutise seaduse seisukohalt võiks tähendatud ametnikkude ametisse nimetamine ja sellest vabastamine sündida ainult vabariigi valitsuse poolt, seni kuni sellekohane üldine politsei korraldusseadus ei ole volitanud selleks ka muid asutusi. Seepärast, kui praegu politseiasutuse kujundamise määrusega on selleks vabariigi valitsuse poolt volitatud ka teised asutused, siis ei tegutse tähendatud asutused oma õiguse alusel, vaid vabariigi valitsuse volitusel, s. t. et kõik nimetatud ja vabastamised juriidiliselt sünnivad vabariigi valitsuse nimel.

Mis puutub lõpuks sellesse, kas politsei korraldusseadused oma maksvuse kaotanud või mitte, siis tähendasin ma oma artiklis: „Tähendatud politsei korraldusseadused ei ole oma maksvust kaotanud, vaid on ainult seisma pandud, kusjuures see seismapanek ei sündinud 1. mail, vaid palju hiljem vabariigi valitsuse määruste maksmahakkamisega. Kui nemad ei kaotanud maksvust välis-, kriminaal- ja kaitsepolitsei ühendamise ajutise

seaduse maksmahakkamisega, siis on selge, et neid võib ainult seisma panna, sest vabariigi valitsuse määrustega ei saa muuta seadusi“. Kuid oleks põhjendatud ka sarnane seisukoht, et tähendatud seadused kaotasid oma maksvuse; kaotasid seda mitte seetõttu, et neid muutsid vabariigi valitsuse määrused, vaid seetõttu, et neid muutis tähendatud ajutine seadus, mille maksmahakkamise aeg oli äraolenevaks tehtud vabariigi valitsuse määrustest, mis, muu seas, ka lubatud põhiseaduse § 54., mille järgi, „kui seaduses eneses muud korda ja tähtaega ei ole ette nähtud, hakkab ta maksma kümnendal päeval peale avaldamist „Riigi Teatajas“. Seda korda on meil tarvitatud kaunis sageli, näit., veel hiljuti tulitikkude valmistamise ja müügi seaduse (R. T. nr. 38 — 1928.) maksmapanemise suhtes. Sama korra näeb ette ka vabariigi valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seadus, mille § 60. teise lõike järgi „seaduse muu osa hakkab maksma tervelt või osaliselt siis, kui vabariigi valitsus vastava teadaande „Riigi Teatajas“ välja kuulutab.“

Kuritegevuse vastu võitlemisest.

(Lõpp.)

Igal kriminalistil — ja meie päevil vist ka juba igal võhikul — on teada, et elukutselised kurjategijad jagunevad kõik-sugustesse erigruppidesse, rippuvalt sellest, missuguse „erialaga“ keegi teeb tegemist. Teiste sõnadega on ka kurjategijad spetsialiseerinud: meie elu ja eriti meie tehnika arenemine nõuavad spetsialiseerumist kõikidel aladel ja nagu naisarst on harilikult halb kõrvaarst, nii ei kõlba ka laduvaras hästi sissemurdjad spetsialiseerunud: meie elu ja eriti murdvaraste oma ja seegi jaguneb veel mitmesse alljaotusse, milledest kardetavamaks tuleb lugeda rahakapilõhkujaid, kes — arvatavasti seetõttu, et neil on alati kõige enam raha ja et nende tegevus nõuab väga palju külma verd, julgust, jõudu ja ka teatavaid teadmisi — mängivad kurjategijate peres alati ja igal pool domineerivat osa. Teistest erigruppidest võiks nimetada: taskuvargaid, laduvargaid, kauplusevargaid, raudteejaamade vargaid, abielupetiseid, kautsjon-

nipetiseid, väljapressijaid, n. nim. talupoja petjaid, juhusteotsijaid ja lõpuks veel röövleid ja mõrtsukaid. Kõige selle juures tuleb muidugi tähendada, et tihti kurjategijad ka üle lähevad ühelt alalt teisele: taskuvargast saab kergesti valamängija ja murdvargast — röövel. Üldiselt ei arvata mõrtsukaid kui sarnaseid elukutseliste hulka, sest harilikult on tapmine ikkagi mingisuguse teise kuriteo tagajärg. Heindl aga asub seisukohal, et tapmist toimetatakse võrdlemisi tihti — ja hoopis rohkem, kui seda näitavad kõikide maade kriminaal-statistilised andmed — kui elukutselist kuritööd. Niisuguste kuritegude hulka arvab Heindl kõigepealt tapmisi mürkide abil — kuritegu, mille toimijateks on enamalt jaolt naised. Seda toimetatakse muidugi jällegi ainelise kasu saamiseks. Muu seas jutustab Heindl ühest naisterahvast, kes halastajaõena toime pani üle saja tapmise ja tapmis-katse mürkide abil; ajalugu kõneleb meile teistest juhtumitest, mis kaua aega olid

tumedad ja arusaamatud, milledest aga otsekohe aru saame, kui eeldame, et tegemist on elukutselise mõrtsukaga, kes kavalalt ja osavalt oskas oma ohvreid saata teise maailma, et võtta nende varandus endale. Siia kuuluvad ka tapmislood, mis toime pandud ja toime pannakse pärast sugulist läbikäimist: naisterahvas (või ka meesterahvas) meelitab oma korterisse või kusagile kõrvalisse kohta meesterahva (resp. naisterahva), et teda siis parajal silmapilgul tappa ja paljaks röövda. Siia kuuluvad ka tapmised kiimalusest, kuigi nende arv on võrdlemisi väike. Viimaste aastate „kangelastest“ kuuluvad siia kurikuulsad Denke ja Haarmann, kuigi paljud saksa arstid ja kriminalistid asuvad seisukohal, et mõlemad kurjategijad olid lihtmõrtsukad. Mida enam areneb teadus, seda selgemaks läheb ka pilt üldse kuritegude kohta, eriti ka nende motiivide kohta, mis sundisid ja sunnivad inimesi kuritegusid (ja erilisel tapmisi) toime panema. Mida kaugemale meie aga sellel alal jõuame, s. t. mida selgemaks saab meile kuriteo pilt, seda paremini ja kergemini võime võidelda kuritegevuse vastu, seda paremini suudame ära hoida kuritegusid.

Heindli seisukoht ühe kuritegevuse liigi kohta on väga huvitav — naistega kauplemise kohta, millest on tänases „E. Politseilehes“ lähemalt jutt teises kohas. Selle kuritegevuse eriala kohta on väga palju kirjutatud, ajalehed on toonud mitmel puhul väga ärritavaid teateid naistega kauplejatest, mitmed karistusseadused näevad ette väga ränku karistusi naisugustele kurjategijatele — Heindl aga tõendab, et sarnast kuritegu pole üldse olemas, kui naistega kauplemise all mõista naisterahvaste vägivaldset toimetamist sise- ja välismaade lõbumajadesse; igatahes tõendab Heindl, et kriminaalpolitsei asutuste praktikas pole tulnud selliseid juhtumeid ette. Kupeldamine aga on muidugi olemas ja isegi väga hästi organiseeritud, vähemalt suuremates linnades ja selle kurva nähu vastu tuleb energiliselt võidelda. Ka ühe teise kuritegevuse eriala suhtes on Heindl veidi umbusklik: riisumise suhtes, mis toime pannakse öösiti linnade tänavail. Naisuguseid riisumisi tulevat Heindli arvates väga vähe ette, igatahes hoopis vähem kui seda võib arvata. Asi seisab nimelt selles, et suurem osa riisumistest on lihtne välja-

mõeldus: isikud, kes öö läbi on pummeldanud ja oma raha jätnud kõrtsidesse ja teistesse sarnastesse lõbukohtadesse, ei julge sellest mitmesugustel põhjustel kodu rääkida; siis mõeldakse harilikult välja kuritegu, mille tagajärjel „vaene ohver“, pummeldaja, kaotas kõik oma kaasasoleva raha. Vanad ja kogenud suurlinnade kriminalistid teavad naisugustest lugudest jutustada õige palju ja õige lõbusalt!

Mis edasi puutub n. nim. latentssesse kuritegevusse, s. o. nende kuritegude arvu, mida kindlaks teha ja selgitada ei suudeta ja mida seetõttu ei sisalda statistikad, siis asub Heindl elukutseliste suhtes õige pessimistlikul seisukohal. Tema arvates on selliste kuritegude arv väga suur, eriti murdvarguste osas elukorteritesse ja kaupluste varguste osas (tema arvab, et 500 naisugusest kuriteost ainult 1 avalikuks tehakse), väljapressijate osas (igast 1000 väljapressimisest tulevat ainult 1 avalikkuse ette) jne. Nii väljapressijad kui ka abielupetised võivad hästi ja tihti kartmatult tegutseda seepärast, et kahjukannatajad ei julgevat asjast anda teada politseivõimudele, mis osaliselt on kahtlemata õige. Lõpuks tuleb siin mainida veel üht elukutselise kuritegevuse liiki, mis tõesti õigustab vähemalt osaliselt Heindli vaadet — juhus-teetsijate tegevust, millest kahjuks õige palju jääb selgitamatuks. Kas aga Heindli poolt toodud eelpooltähendatud arvud on õiged, on raske öelda, kontrollida seda kuidagi ei saa, kuid tundub, et lugupeetud autor on liialdanud. Mis puutub eriti kaupluste vargustesse, siis tuleb tähendada, et just need pannakse toime väga tihti juhuslike ja mitteelukutseliste kurjategijate poolt. Muidugi mõista likvideeritakse naisugused asjad sageli, ilma et politseile midagi teada antakse: asi on tühine ja keegi ei armasta käia tühja asja pärast kohut, pealegi kui pole ainelist kahju. Üldiselt aga peab Heindli vaatekohaga nõus olema, nimelt, et latentset kuritegevust tuleb lugeda väga hädaohtlikuks üldsusele. Säärastel korradel ei ole enam tegemist kuritegudega, mis kas või osaliselt on tingitud sotsiaalsest ja majanduslikult olukorrast ja mis vähenevad seda kiiremini, mida rutemini jõutakse parandada naisugust olukorda. Tegemist on latentse kuritegevuse juures teadliku tegutsemisega seaduste vas-

tu, mis on seletatav osaliselt sündimisest päritud loomusunniga, osaliselt kasvatus- ja õpetamisega kuritegevusele. Nii- sugused kurjategijad on alati hädaohtlikud ja nende vastu võitlemine on kriminaalpolitsei pea- ja raskemaid ülesandeid.

Kuidas nüüd aga võidelda sarnase kuritegevuse vastu? Vangimajadesse paigutamine on iseenesest mõista ainult ajutine abinõu: kurjategijaid tehakse sel teel ainult mõneks ajaks kahjutuks. Hoopis parem oleks, kui oleks võimalik vähemalt osa niisugustest kurjategijatest jälle juhtida õigele teele, nii et nad enam hädaohtlikuks ei muutu üldsusele. Et seda sihti taotleda, on mitmel pool katsutud ellu viia kinnipidamist ka veel pärast karistuse tähtaja lõppu: tähtsusetu on praegu kord, kuidas seda teostatakse (kas erilise kohtuotsuse läbi, kas vangla ülema äranaagemisel jne.). Selle süsteemi hea külg seisab selles, et vang jääb esialgul veel kinni, et temaga aga võidakse ümber käia teisiti kui isikuga, kes veel oma karistust kannab. Rippuvalt sellest, kuidas vang ennast üleval peab, muutub ka kohtlemine temaga, ülevalpidamisest ripub ära ka kinnipidamise aeg. Muidugi on võimalik niisugust süsteemi käsitada nii või teisiti, siin oleneb lõpuks kõik: kohtunikust, kes karistuse määrab, ja vangla või kasvatusmaja juhatajast, kes peab tegema rasket ja vastutusrikast kasvatusööd. Kui niisugust kinnipidamist kasutatakse ainult isiku kahjutukste- gemiseks, siis pole sellel süsteemil mõtet, kui seda aga kasutatakse tõsise ja teadliku kasvatusöö tegemiseks, siis võib sarnaselt süsteemilt loota palju head.

Heindl asub selle süsteemi suhtes rohkem n. öelda politseilisel seisukohal. Tema arvab, et elukutseliste kurjategijate arvu kasvamine — võrreldes ennesõja- aegsete oludega — näitab, et kõik parandamis- ja kasvatamiskatsed, mis senini elukutseliste kallal on ette võetud, on jäänud tagajärjetuks; sellest järeldab Heindl edasi, et ainus tee üldsuse kaitsmiseks elukutseliste eest on viimaste kinnipidamine vangimajades ja teistes sarnastest asutustes võimalikult kaua, kõige parem oleks, kui neid saaks kinni pidada nende surmani. Heindl põhjendab oma vaadet ja oma nõudmisi eeskätt nende halbade kogemustega, mis on tehtud Uues-Kaledoonias asuva kurjategijate koloniiga. Autor ise viibis pikemat aega

selles koloniis, nii et tema andmed vastavad tingimata tõele. Uue-Kaledoonia ilmastu on hea, maa on rikas looduse poolest, nii et see maa on nagu loodud kurjategijate koloniiks. Siiski on 2000 kinnipeetava seas Heindli sealviibimise ajal ainult üks kurjategija olnud, kes on avaldanud kindlaid paranemise tunde- märke! Kuid Heindli kirjeldustest järg- neb, et see kolonii kannatab kõiksuguste puuduste all, kõigepealt pole suudetud maksma panna mingisugust kindlat kasvatussüsteemi ja suure elukutseliste arvu kogumine ühte kohta on annud selle tagajärje, et halvad instinktid on veelgi kasvanud. Teiselt poolt juhib Heindl tähelepanu sellele, et üksikutes Austraalia osariikides maksab väga kindel ja võrd- lemisi karm kinnipidamise süsteem elu- kutseliste kurjategijatele peale kohtu poolt määratud karistuse kandmist. Kinni- pidamise aega ei määrata ette kindlaks, seadus mingisugust piiri sellele kinnipida- mise ajale ei tõmba ja kõik oleneb siin kubernerist, kes võib kinnipidamise kest- vuse määrata. Teiste sõnadega on võima- lik, et elukutseline, kes kohtu poolt mää- ratud karistuse on kannud, peab elu- aeg kinni istuma. Heindl toob selle küsimuse kohta väga palju ja väga väärtuslikku materjali, mille abil tema püüab näidata, et niisugune kinnipidamise süsteem on kõige kasulikum: sellest ajast peale, mil see süsteem maksma pandi Austraalias, on politsei ja vangimajade kulud tundu- valt vähenenud, teiste sõnadega, kuri- tegevus on langenud. See võib kõik nii olla, kuid asjal niisugusel kujul on ka oma varjuküljed. Kurjategijate kinnipida- mine sunniviisil teatud maaosas ei tähenda veel kuritegevuse langust üldse, vaid ainult kuritegevuse juhtimist ühest maaosast teise või mitmest maaosast ühe- te. Kõige tähtsamaks aga jääb ikkagi kü- simus: kas suudetakse niisugusel viisil kurjategijaid parandada, kas see süs- teem, millest on jutt, annab midagi ka kurjategijatele.

Võib olla, et elukutselisi kurjategijaid on üldse väga raske parandada — seda meie kindlasti aga ei saa tõendada, meil puudub materjal, puuduvad faktilised and- med selleks. Kui aga vähegi on lootusi ka elukutselisest saada jälle korralik ini- mene, siis ei tohi asjale vaadata üks- kõikselt ja ei tohi muu seas niisugust kinnipidamise süsteemi, mis enesest võib

olla väga kasulik, kasutada ainult elukutseliste kahjutukstegemiseks. Heindli aga nõuab elukutseliste jaoks kinnipidamist eluks ajaks, kusjuures võidakse üht ja teist vabastada ainult armuandmise teel, kui on näha, et elukutselisest tõesti võib asja saada elus. Peaaegu kõikides riikides, kus sarnane süsteem maksev, on kinnipidamine tähtajaline; Saksamaal tahetakse uue karistusseadusega selle tähtajaks ja kestvuseks määrata esialgu kolm aastat. See on esialgne katse, tahetakse veel uut süsteemi proovida tegelikus elus. Katsete tegemine Saksamaal ei tohiks olla ülepääsematu raske, sest elukutseliste arv on — võrreldes üldse kuritegude arvuga — väga väike. Heindli arvates tegutseb Saksamaal praegu 8500 elukutselise ümber, neist on kardetavaid nii 700—1000 ümber, ainult viimased tulevad muidugi arvesse uue kinnipidamise süsteemi juures. See arv on aga nii väike, et katsete tegemine ei tohiks olla liig raske; selle 1000 isiku pärast oleks raske nõuda kinnipidamise süsteemi eluks ajaks.

Ei tohiks kinnipidamise süsteemile kunagi vaadata nii, et tema on ainult abinõu kulude vähendamiseks võitluses kuritegevuse vastu; tema ainus siht pole ka töö vähendamine julgeoleku organitele. Nagu vangimajades, nii peab ka asutustes, kus peetakse kinni elukutselisi pärast karistuse kandmist, erilist rõhku, pearõhku pandama kasvatustööle. Tuleb ikka katsuda teha elule kõlblikuks neid, kes sattunud vildakule teele. Kuigi on tegemist suuremalt osalt alaväärtusliku inimmaterjaliga, siis ei tähenda see veel seda, et tuleb töö tegemata jätta, just vastuoksa, tuleb muuta töö intensiivsemaks. Ei saa öelda uisa-päisa, et tegemist on ikka ja alati põhjalikult rikutud inimestega, kes n. öelda sündimisest saadik on halvad. Igas inimeses peitub midagi head, vaja ainult katsuda seda head külge, seda voo- rust leida, seda kasvatada ja tugevaks teha. Ei saa alati olla seisukohal, et hädaohtlikku inimest tuleb kahjutuks teha, sest see on rahvamajanduslikult kasulik. Ka kurjategijad, elukutselised vargad, riisujad jne. on veri meie verest, keda tuleb tagasi viia korralikku ellu. Meie peame küll üldsust kaitsma elukutseliste eest, meie peame aga ka katsuma elukutselisi kaitsta nende eneste eest. Muidugi ei tohi aga ka siin jälle liialdada ja maad

anda mingisugustele sentimentaalsetele tunnetele, mis ainult püüavad kaitsta kurjategijaid. Siht on ikkagi see — kaitsta üldsust kurikalduvustega elemendi vastu ja nii palju kui see vähegi võimalik kasvatada seda elementi.

Ei saa ka Heindli vaatekohaga nõus olla, et kerjusi tuleb alati ja tingimata lugeda elukutseliste kurjategijate hulka. Tõsi on, et paljud kurjategijad — eriti vargad — hiilivad kerjaste näol korteritesse, et maad kuulata, et vaadata, kas, kuidas ja millal saaks kuriteo toime panna. Nende kõrval aga on hulk inimesi, kes ikkagi kerjavad seepärast, et tõsine puudus neid sunnib seda tegema. Ei saa alati vaadata inimestele mingisuguse kurja, musta prilliklaasi läbi, tuleb lasta kaasa rääkida ka südant — ega see nii palju kurja tee! Nii peame vaatama ka üldiselt kurjategijatele. Paljud neist on lihtsalt õnnetud inimesed, keda saatus ei kaitsnud küllalt elus ja kes tänu välistele mõjudele ja põhjustele sattusid halvale teele. Tõsine kasvatustöö suudab kindlasti anda palju head. Sellele lisaks tuleb veel üks asjaolu, mis küll praegu veel kuigi suurt osa ei mängi, millel aga tulevikus on palju tähtsust. Elukutselised kurjategijad jõuavad ikka enam ja enam veendumisele, et kuritegude toimepanemine läheb alatasa raskemaks, muutub sarnaseks „tööks“, mille tegemine end enam ära ei tasu. Politsei muutub liig karmiks, liig teadlikuks. Meieaja kurjategija peab tegema hoopis rohkem ettevalmistustööd, kui seda tegi mõni kurjategija veel aastat kaksikümmend tagasi, ta peab tihti kulutama suuri summasid tehnilistele abinõudele, tema ei saa peaaegu kunagi enam töötada üksi (välja arvatud mõned kuriteod: juhusteotsimised, abielupetmised jne. ja isegi seal mitte alati), seejuures aga on edu kahtlane, sissekukkumiste arv aina suureneb.

Kuid olgu nüüd asi, kuidas ta on: kuritegevuse vastu võidelda ei saa kunagi ainult hirmuabinõudega; keskajal ja ka hiljem karistati lihtvargust surmaga, ega seltpärast varguste arv ei vähenenud. Käsi- käes karistustega peab ikka käima kasvatustöö. Meie seisame praegu alles uuel teel, meie kogemused on väikesed, meetodid alles proovimata, kasvatajaid on vähe. Seetõttu tuleb ette palju vigu ja viperusi, kuid need ei tohi meid heidutada. Kui ka tagajärjed esialgu ei ole suured, siis peame ometi silmas pidama, et meie

iga elukutselise juhtimisega õigele teele aitame vähendada kuritegevust üldse. Modern aeg ei tohiks enam tunda võitlust kuritegevuse vastu ainult hirmuabinõudega, meie ajajärk nõuab uusi viise, uusi võitlusabinõusid, mis annavad rohkem tagajärgi kui vanad, sest — ja seda ei tohi

meie kõigepealt unustada — vanade karistusviiside ajajärk ei ole suutnud põrmugi vähendada kuritegevust. Kui see aga nii on, siis on uute teede proovimine, uute abinõude otsimine hädavajaline.

R. P.

Laskeasjandusest.

R. Lehova.

„E. Politseilehe“ nr. 7. s. a. toob H. Puusepp vastuväiteid minu artiklile, mis ilmus „E. Politseilehe“ nr. 1. Püüan siin mõnd selgitada. Meie politsei on näidanud, et laskeoskuses ei seisa tema nõuetaval kõrgusel, see on kindlaks tehtud dokumentaalselt (laskearuanded kohtadelt). Et politseinikud ei oska õieti käsitada relva, näitasid möödunud aasta laskeharjutused. Pealinna politseis laadisid kaks kónstaablit saksa püsse vene padrunitega ja imestusid väga, kui need padrunid ei kõlbanud. Suur hulk ametnikke ei oska relvade osi korralikult lahti võtta ega ka kinni panna, laskmisest kõnelemata. Mis teevad meie politseinikud, kes on heakorra ja julgeoleku kaitseks, kuid kes ei oska relvi käsitada, siis, kui on kokkupõrge kurjategijatega?

H. P. toob näite ühe prefektuuri tööst edu tõstmiseks laskealal, mis on väga ja väga kiiduväärt; loeb üles arvuliselt, kui palju on muretsenud prefektuur oma ametnikele padruneid ja palju sellega on raha kulutatud; kõik see on väga ilus, kui aga vaatame lasketagajärgi, siis leiame, et teiste hulgas seisab selle prefektuuri meeskond nõrgemal kohal. Mis kasu on olnud siis sellest paugutamisest? H. P. leiab, et pole tarvis õpetajaid ega instruktoreid laskealal, sest nendel ei olewat midagi teha! Samuti puuduvat sarnased inimesed politseis, kellel laskealal eriharidus. Selle kohta oleks öelda: Tallinna-Harju prefektuuris on ametis instruktoreid üldse 3 meest, samuti igas jaoskonnas üks, kes võtavad läbi laskeasjandust teoreetiliselt ja praktiliselt. Katsed näitavad, et sarnane korraldus annab häid tagajärgi. Inimesed õpivad relvi tundma, mida nendest suurem osa siia maani ei tunnud, ja neid õieti käsutama. H. P. poolt ette toodud prefektuuri lasketagajärjed kujunesid seepärast nõrgaks, et puudus mees-

konnal laskealal teoreetiline alus. Mis puutub spetsialistidesse, siis pole neid vaja kaugelt otsida. Igal aastal astub politsei ridadesse noori ohvitseri, kes omanud sõjakoolis erihariduse laskealal ja kes seepärast kõlbavad täielikult teiste õpetajateks.

H. P. toonitab, et meie relvad on halvavad ning isegi kõlbmatud. Ei saa aru, millele tema rajab sarnase kategoorilise väite. Ta leiab veel, et püssid olevat seest roostest söödud ning kirbud, sihikud ja muud osad logisevat ja töötavat korraltult. Iga asi, mis tarvitusel on, kuulub. Püsside roostejälgede õoned ei tee veel püssi kõlbmatuks, seda teab igaüks. Lastes vabrikust püsse välja, ei jookse need õieti, need lastakse sisse nende käsitajate poolt ning seejuures seatakse kirbud ja sihikud korda. See ei ole relva süü, kui tema osad ei tööta, vaid see on laskuri asi seda parandada. Iga ametniku otsekohene kohus on, kui relval vigu juhtub, sellest kanda ette ülemale. Kui aga tõeliselt on relv roostest niivõrd ära söödud, et ta on tarvitamiseks kõlbmatu, siis tuleb sellest kanda ette ülemale, relv proovitakse ja vahetatakse tarbekorral uue vastu ümber.

H. P. leiab, et püstolid olevat viletsad, kirvetöö jne. Politseis on saavutatud laskevõistlustel viimastel aastatel väga häid tagajärgi püstolist laskmisel, milledega isegi välismaal ei pruugi hābeneda, lasti browningust F. N. kal. 7.65. H. P. selektab, et browning F. N. 7.65 kelk logisevat, ta olevat kriimustatud jne. Peaks ometi aru saama, et iga asi, mis liigub, see ka kuulub, samuti kuulub relv, kui teda kauem tarvitada. Kirp ja sihikusālk olevat nõudulikud. Loomulik, et need väikesed on, see ripub tüübist. Laskurid peavad arvestama seega, et igal revolvri-tüübil on oma iseārasused ja neid ei saa käsitada

ühe meetodi järgi. Püstolitega (F. N. 7,65) ümberkäämiseks on meil väga otsarbekohased juhtnöörid antud hra Muikmani raamatutes „Browning F. N.“ ja „Laske-eeskiri politseirelvadele“. Õpi-tagu sealt teoreetiliselt ja siis asutagu alles praktika juure. Relvad on tunnistanud heaks politsei peavalitsuses vastav eriteadlastest koosnev komisjon, ja täiesti õieti. Ei suuda meie muretseda 120—150-kroonilisi „Schmidt-Wesson'isid“; mis teistesse tüüpidesse puutub, siis seisavad need oma kõlbulikkuselt ühel tasapinnal F. N.-iga.

H. P. vaatleb laskemoona ja läheb kurvameelseks, laskemoon ei kõlba. Padrunid olevat juhuslikult ostetud jne. Padrunid on tellitud mitte juhuslikult, vaid täiesti korrapäraselt tuntud firmadelt. Igakord on võtnud padruneid vastu eriteadlaste komisjon ning teinud nende kõlbulikkuse kindlaks. Politsei peavalitsuses on komisjoni poolt mitmel korral võrreldud F. N. ja „Pieper“ padruneid ning mõõtmised näitavad, et „Pieper“ padrunid on isegi $\frac{1}{100}$ — $\frac{1}{200}$ mm. peenemad F. N. -padrunitest. See vahe ei avalda mingit mõju laskmisele. „Pieperi“ padrunist lastud kuuli läbilöögi jõud on isegi suurem F. N.-i omast. Mis kuuli kestadesse puutub, siis on vasest kuulikestad palju paremad kui melhior-kestad. Vask on pehmem ja seetõttu ei söö raua vinte nii palju kui teine.

H. P. leiab, et huvi laskeasjanduse vastu kipub politseiniku kõhu kallale ja toob võrdluse kordniku palgast ja leivahinnast. Asi pole nõnda kohutav. Ei tee see suurt auku politseiniku majapidamis-

se, kui tema mõne sendi eest ostab laskemoona, pole ju riik nõnda rikas, et suudab jagada kõik tasuta. Ei saa salata, et mõnedel on tõesti suure perekonna tõttu palgaga raske läbi ajada, kuid kõigil pole ju „suuri perekondi“. Viimasel ajal on hooгу võtnud spordipüssidest laskmine, mis suurepärane treening; spordipüssi padrunid on ka odavamad. Ei ole sugugi tarvilik, et igaüks peab katsuma võimalikult rohkem padruneid välja lasta. Teoreetiline tasapind peab olema tugev, siis on harvadest reeglipärastest harjutustest küllalt, et ametnikke hoida laskevormis. H. P. kõneleb, et püssi- ja revolvrpadrunid on kallid. See on tõsi, kuid on loota lähemas tulevikus selle küsimuse lahendamist.

H. P. vaatab halvasti püüdele jõuda ligemale teiste riikide politseinikkude lasketasapinnale ja toob kõne alla Inglismaa. Pole seal asi targem sugugi, ei aita relv, kui ei osata ümber käia sellega. Võtame Saksamaa: seal on küllalt laskemoona, laskeriistad on kuulsad oma headuselt, kuid ka Saksamaal ei kulutata palju, eriti laskmisele vintpüssidest. Vintpüssist laskmise aset täidab laskmine spordipüssist või, nagu õigem, väikekalibrilistest vintpüssidest. Aukohal on pikaraudadega raskemad spordipüssid, milledest võib lasta 200 mtr. Meil on kasutada sama tüüpi spordipüssid, mida omandasid kauniste hulk ametnikke. Tingimused laskmises on peaaegu needsamad, miks mitte jõuda ühele tasapinnale laskeoskuses teiste riikidega. Šveitsi riik on kord väike, kuid šveitsi kütid on kuulsad üle maailma.

Laskeasjandusest huvitatuile.

Kordnik V. Paavo.

Laskeharjutuste tagajärgedest on näha, et meie politsei veel laskealal ei ole küllalt väärilisel kõrgusel. Eelmistes „E. Politseilehe“ numbrites on toodud selle nähte põhjuseks liig pika aja tagant peetavaid laskeharjutusi, siis veel laskeriistade mittekorrasolekut, laskemoona kallidust, mis takistab oma kulul laskeharjutusi pidada, kuna riigi poolt ei anta selleks padruneid; üheks põhjuseks isegi mainitakse ametnikkude ükskõiksust laskeasjanduse vastu.

On tõsi, et politseis tarvitusel olevad saksa vintpüssid pole näinud kümmeaastat korraldavat kätt ega proovitud, kuid siiski paremaid tagajärgi pole ka laskmistel brovninguist, missugused selleks on enam-vähem täiesti korras. Nii siis jääb üle, et lasketagajärgedes on süüdi ainult harva peetavad praktilised harjutused, kuna üleliigne oleks nimetada ametnikkude loidust asja vastu. Oskab ju iga ametnik oma laskeriistu teoreetiliselt käsitada, teab ühistöötamist, tunneb

osi; ka vaevalt on uskumisväärne asjalu, et laskmise ajal on tal ükskõik, kas tabab või ei, sest juba inimese instinkt on sarnane, mis lubab kindlasti oletada sellisel juhul igauhe tahtmist tabamiseks.

Kuna puudub võimalus otsekoheste ametikohuste täitmise kõrval sagedamini laskeharjutusi korraldada gruppides ja et oma kulul laskemootor muretsemine riigi poolt väljaantud laskeriistade jaoks üle jõu käib, et ka igakord laskeplats pole ametniku vaba aja kohaselt vaba, oleks väga soovitatav, et ametnikud võtaksid oma laskeoskuse arendamise mõttes montekristode tellimistest rohkem osa. Hinnapoolt on need tollimaksuta võrdlemisi odavad, seega igale kättesaadavad, niisamuti ka nende laskemootor. Kui nende soovijaid leiduks rohkem, võiksid asja korraldajad samme astuda järelmaksu

tähtaja pikendamiseks, näiteks, praeguse kolme kuu asemele võtta kuus kuud. See-ega avaneks võimalus ka kallimate laske-riistade muretsemiseks. Et montekristo- sid tarvitata- vail laskureil alati oleks las- kemootor käepärast, selleks oleks kasulik tollimaksuta tellida suuremal arvul mootor, näiteks, politsei spordiseltside summa- dega nende kaudu Narva politsei spordi- ringi eeskujul. Montekristodest on või- malik harjutada ka mujal, mitte ainult lasketiirul.

Kui iga ametnik kuu aja jooksul laseb umbes 200 padrunit montekristost laske- arendamise eesmärgil, tõuseb laskeoskus tunduvalt, majanduslikult mõjuks see ametniku taskule vaevalt märgatavalt. Olles õppinud laskekunsti kätte ühe las- keriiista liigiga, on võimalus seda saavu- tada kergemini teiste liikidega.

Naistega kauplemisest.

„Naistega kauplemise“ all mõistetakse harilikult noorte naisterahvaste vägi- valdset toimetamist lõbumajadesse, kus- juures see vägivald võib olla füüsiline, tema võib aga ka väljenduda mõnesu- guste kavaluste tarvitamises. Avalikkude- majades maksetavat üldise arvamise järgi iga saadud ohvri eest toojale — kauplejale — teatud summa; naisterah- vas ei pääsevat enam müllkast, teda pee- takse seal vägivaldselt kinni. Et harili- kult sarnasena mõistetakse naistega kauplemist, seda tõendavad ühelt poolt ajalehtede teated ja teiselt poolt need teadaanded, mis publiku poolt antakse politseiasutustele. Need teadaanded on alati põhjendatud kartusele, et see või teine korralik tütarlaps on langenud „ela- va kaubaga“ kaubitsejate küüsi. Suure- mate linnade politseiasutustes on harilik nähtus, et inimesed, niisuguste teadaan- nete avaldamisel, kahtlustavad sarnases kaubitsemises isikuid, kellede kohta siis selgub, et nad on igapidi auväärt koda- nikud: tuntud kaupmehed, ametnikud, üli- õpilased jne. Tihti antakse politseile ka teada, et keegi tundmatu meesterahvas, kes väljarääkimise järgi otsustades on välismaalane, on katsunud süütu tütar- lapsele „külge lüüa“, on teda kutsunud einetama restoraani jne. Kui politseiamet- nik püüab avaldajale — harilikult vas-

tava tütarlapse isa, vend või mõni lähem sugulane — selgeks teha, et arvatavasti oli tegemist hariliku „külgetegemisega“, nagu see igal pool ja alati juhtub, eriti suuremas linnas, mille tagamõtteks võis olla äärmisel juhul tahe astuda tütarlap- sega sugulisse ühendusse, siis naerdakse politseinik parimal juhul välja, halve- mal — aga pahandatakse politsei üle, kes olevat loid asja vastu, laisk, kes midagi ei teadvat ja kodanikkude eest ei hoolit- sevat jne. Kui nüüd ametnik küsib aval- duse tegijalt, mispärast see arvab, et te- gemist oli just naistega kauplejaga, siis vastatakse harilikult: sellest on ju küllalt palju kuulnud ja loetud.

Ja tõesti valitses (ja valitseb osalt veel praegugi) kaua aega üldine arva- mine, et lõbumajad (eriti muidugi välis- maa omad) said vähemalt osaliselt tarvis- minevaid naisterahvaid niisuguse kauple- mise teel: avaldati lehtedes petlikke kuu- lutusi, väga raffineeritud agendid tööta- sid suure kavalusega, asi oli suurepära- selt organiseeritud, töötati hiigla-sum- made abil jne., kõik ainult selleks, et lei- da noori süütuid tütarlapsi ja neid mee- litada igasugustesse urgastesse. Krimi- naalnõunik dr. Kopp („Der Mädchenhan- del“), kes võitleb kirjeldatud vaadete ja arvamiste kui põhjendamatute vastu, toob näite, kuidas teatati enne sõda aja-

lehtedes „naistega kauplemise“ sündmustest. Huvitav on seejuures tähele panna, et sisu oli alati peaaegu üks ja sama: üksikasjad olid veidi mitmekesisemad, kuid üldine sisu ei muutunud kunagi. Niisugune sõnum käis harilikult järgmiselt:

Noor, heast perekonnast päritud tütarlaps otsib kasvatajanna kohta ja kirjutab selle tõttu ühele isikule, kes ajalehe kuulutusega otsib lastekasvatajat. Juba lähemal ajal saab tütarlaps vastuse: temale pakutakse otsitud kohta imekspandavalt headel tingimustel; teda palutakse telegraafiteel teatada, millal tema jõuab kohale, sest temale tahetakse jama vastu tulla. Tütarlaps asub teele, ja sihtjaamas — Pariisis, Londonis, Budapestis, Berliinis jne. — võtab teda väga lahkesti vastu vanapoolne, elegantne, veidi korpulentne daam. Mõlemad astuvad sõidukisse, mille akende ees on kardinad, ja alustavad sõitu. See sõit kestab võrdlemisi kaua, lõpuks jõutakse kohale — majja, mille akende ees on luugid, vaatamata sellele, et kõik sünnib keset päeva. Tütarlaps viiakse daami poolt teise (või kolmanda) korra tuppa, mis on määratud võrale, mis on sisse seatud väga hästi ja meeldivalt. Tütarlapsele tehakse ettepanek puhata reisu väsimusest. Nüüd tuleb muidugi jutu jäme ots. Juba sama päeva õhtul selgub õnnetule ohvrile, missugune saatus teda ootab. Ta juhitakse õhtul üldisse saali, kus tema leiab hulk värvitud naisi fantastilistes riietes. Nüüd teab õnnetu, kus tema viibib ja missugune on temale pakutud kasvataja-koht. Tütarlapse palvele teda vabaks lasta, naerdakse ainult ja vaesele ohvrile algab ütlema piinarikas aeg, mille kirjeldamine ripub täitsa ära ajalehe lugejaskonna iseloomust. Tütarlapsel tuli läbi elada vägistamist, nälgimist, peksmist jne. Kui aga ajakirjanik oli pehmema südamega, siis naeratas tütarlapsele varsti õnn. Keegi noormees, kes muidugi ainult „teadmiste täiendamise“ otstarbel mülka ilmus, armus ohvrisse ja päästis ta lõpuks. Kõige kurvemal korral lõppes asi sellega, et tütarlaps lahkus vabatahtlikult elust.

Tõsiasi on see, et nagu tõendab sama dr. Kopp (ja muu seas ka niisugune autoriteet kriminaalpolitseilisel alal, nagu Heindl), kes on juhatanud kümme aastat keskk kohta naistega kauplemise vastu võitlemiseks, et niisugust lugu

ega ka sarnaseid kunagi pole juhtunud. Saksa keskkohat on alati uuritud ja jälginud sündmusi, millede kohta ajalehed kirjutavad, eriti aga neid, mis kõnelevad tütarlaste meelitamisest välismaile, nagu seletab dr. Kopp. Erandita on politsei uurimistöö näidanud, et tegemist on kas absoluutselt välja mõeldud sündmustega või aga juhtumitega, mis on väga ja väga liialdatud, nii et tõest pole jäänud peaaegu midagi. „Ohvrite-na“ osutused neil juhtumitel, kui sõnumil oli veidi tõi taga, ikka ainult lõbunaised, kes ühest majast siirdusid teise, või aga naisterahvad, kes küll kontrolli all ei seisnud, kuid siiski salajaselt prostitueerusid, või naisterahvad, kel kalduvusi sarnasele elule ja kes ei salanud, et nad teadlikult läksid avalikku majja. Iseenesest mõistetavalt kuulusid siis kõik sõnumite üksikasjad väljamõeldiste perre.

Oktoobrikuul 1923. a. käis peaaegu kõikidest suurematest ajalehtedest teade läbi, nagu jutustab sama dr. Kopp, et Berliini kriminaalpolitsei kätte olevat satutunud kiri, mis „on kahtlemata kirjutatud ühes parimatest võõrastemajadest“ ja mille autoriiks olevat kahtlemata naistega kaupleja. Kirjas leiduvat muu seas ka järgmine osa: „Viis tütarlast on õnnelikult päralt jõudnud ja kindlasse paika toimetatud. Nad on praegu teel New-Yorki. Hamburgi sadam on politseinikke täis. Raske vaevaga saime tüdrukuid viia laevale. Kaks neist oleksid peaaegu oma nutmise tõttu meile hukatuseks saanud, aga sina tead, et kloroform on hea abinõu. Billi areteeriti. Jonny on praegu tema kohal. Mina toimetasin tütarlapsed Franzisko tänavale. Seal võivad nemad isa ja ema järgi karjuda nii palju kui nad iganes soovivad. Kui sul jälle kaupa leidub, siis toimetage Hamburgi naiste börsile. Kui politsei peaks sattuma sinu jälile, siis kao otsekohe Bremeni. Tsekk ühe miljoni dollari peale järgneb otsekohe. Kui tütarlapsed vastu panevad, siis toimetage neid sinna, kuhu ma sulle varem ütlesin, küll nad seal juba tulevad mõistuse juure.“

Õige terve selle koleda juhtumi juures on ainult see, et keegi vanahärra, kelle nime ei läinud korda hiljem kindlaks teha, selle kirja tõi politseisse ja teatas kriminaalametnikule, et tema olevat kirja leidnud tänaval. Vanahärra naeratas viisakalt ja kadus nii sama ruttu

kui tema oli ilmunud. Mis seda meest sundis niiviisi talitama, seda kindlasti keegi ei tea: võib olla tahtis tema, et vanad jutud naistega kauplemisest, mis olid vahepeal kuidagi soiku jäänud, jälle värskendamist leiaksid, võib olla, tahtis ta aga ainult teha veidi halba nalja — kes seda teab. Kindel on, et vanahärra võis oma käiguga politseisse olla väga ja väga rahul. Noor kriminaalametnik, kes kirja ja vannahärra vastu võttis ja kellel aimugi polnud naistega kauplemisest, vaatas asjale väga tõsiselt ja andis kirja sisu kõigepealt edasi ajakirjandusele. Ajalehed hoolitsesid selle eest, et kirja vist lugesid kõik, kes üldse loevad maailmas ajalehti. Tekkis isegi meelepaha politsei vastu, kes lahtiste silmadega vaatavat hädaohu otsa ja midagi ei tegevad. Dr. Kopp arvab irooniliselt, et kahtlemata leidub ka mingi raamat, milles see kiri on jäädvustatud igaveseks ajaks. Kuid tundmatu vanahärra teol oli veel üks tagajärg, mida tema muidugi ette arvata ja lootagi ei võinud. Taheti nimelt Saksamaal läbi viia rahvahääletamine selleks, et maksma panna surmanuhtlus naistega kauplejatele. Kõik see sündis tänavalt leitud kirja tagajärjel!

Sama eitava tagajärjega töötas saksa politsei ka teadaannete suhtes, mis tulid üksikutelt inimestelt ja erilistelt seltsidelt, mis asutati võitluseks naistega kaubitsemise vastu. Mingisuguseid tagajärgi ei annud ka laialdane kirjavahetus, mis peeti üksikute riikide vastavate keskasutuste vahel vastavalt 18. mai 1904 a. rahvusvahelisele kokkuleppele. Ei suudetud kindlaks teha ainustki juhtumit, kus naisterahvas oleks vägivaldselt toimetatud avalikku majja ja seal vastu oma tahtmist kinni peetud.

Juba 1905. aastal peetud rahvusvahelisel kriminaalametnikkude kongressil Hamburgis tõsteti üles küsimus, kas on olemas rahvusvaheline naistega kaubitsemine ja kas säärane kuritegu on üldse olemas. Juba siis, s. o. 24 aasta eest katsusid mõned kriminalistid (kuigi veel väga tagasihoidlikult), nagu dr. Lindenau ja nõunik Hopf, näidata, et naistega kaubitsemisel mingit tähtsust pole, sest seda pole suurel määral olemaski. Need diskussioonid said muidugi teatavaks ka laiematele hulkadele, kõigepealt eraseltsidele, mis olid asutatud eesmärgiga või-

delda „elava kaubaga“ kaubitsemise vastu, ja siis tõusis üldine pahameel. Arvati, ja seda avaldati mitmel puhul ka ajalehtedes, et „on kergesti usutav, et politsei ei tea midagi naistega kaubitsemisest, mida toimetatakse väga raffineeritult. Naistega kauplejad on väga kavalad ja politseiorganid harilikult mitte.“

Sarnastele, täitsa põhjendamatu teele süüdistustele võiks vastata järgmiselt: Iga päev loeme ja kuuleme, et on avalikuks tehtud rasked kuriteod, mis esialgu olid täitsa selgitamatud, et on kinni võetud kavalad kurjategijad, et on selgitatud komplitseeritud pettused jne. Mõnikord armastatakse vastata, et see polegi politsei teene, kui sellised kuritööd avalikuks tehakse, et vähemalt politsei osa olevat väga tähtsusetu. Säärase mõttekäigu tuumas peitub muidugi ka osaliselt tõtt. Tõesti ei ole politsei tihti ainus tegur, kes paljastab kuritegu, vaid temale tulevad tahes-tahtmatult appi veel kõiksugused kõrvaljõud ja asjaolud. Väga tihti aitab publik selleks kaasa, et üks või teine kuritöö paljastatakse, mistõttu ka suuremates linnades alati informeeritakse elanikke, nii täpselt, kui see asja huvides võimalik, kuriteo toimepanemisest üksikasjaliste kirjeldustega, kusjuures kutsutakse inimesi üles võimalust mööda kaasa aitama kuriteo paljastamisele. Abiks tuleb politseile ka mõni äranõuandlik kurjategija, mõni õnnetus kurjategijaga jne. Kui nüüd tõendatakse, et naistega kaubitsejad on kavalamad ja osavamad kui politseiametnikud, kes seetõttu ei suutvat piiri panna naistega kaubitsemisele ja seda üldse avalikuks teha, siis tuleks silmas pidada järgmist: Kuidas on võimalik, et kõik need kõrvaltegurid, kellest eelpool oli jutt ja kes aitavad paljastada teisi kuritegusid, ei avalda mingisugust mõju naistega kaubitsemisele, ja ainult sellele? Publiku huvi naistega kaubitsemise vastu on alati olnud erilisel suurusel, nii suur, et on asutatud, nagu juba tähendatud, selts selleks, et võidelda selle kuriteo vastu. Jaamades on suurlinnades ametisse seatud eriline naistemisjon, mille ametnikud peavad oma kaitse alla võtma noori tütarlapsi. Publik vaatab ja uurib sarnaseid küsimusi suure hoolega. Ja tagajärg? Kõik need seltsid, ettevõtted ja üksikud isikud pole seni veel suutnud anda ühtki näpunäidet naistega kaubitsejate kohta, pole suut-

nud avalikuks teha ühtki juhtumit. Edasi: kurjategijatele on tihti saatuslikuks kujunenud mõne „ametvenna“ äraandlikkus, kes viha, kättemaksu, rahasaamise või mõnel muul põhjusel läheb politseisse, et paljastada teise või teiste kurjategijate tegevust ja kätte juhatada nende asupaika. Naistega kauplejate suhtes pole ka see tegur tegevusse astunud — vaatamata sellele, et need kurjategijad olevat hästi organiseeritud, ja et nende organisatsioonid olevat väga suured. Lõpuks: millega võib oletada seda ime-

likku nähtust, et just naistega kauplejaid ei taba mingi õnnetu juhtumine, et neil alati „veab“, kuna ometigi üldse inimelus ja eriti veel kurjategijate elus juhtub sageli, et õnnetu juhtum saab saatuslikuks ja ei luba ettevõetud asja korraldada? Vastused kõigile neile küsimustele on lihtsad, nii lihtsad, et tuleb imestuda, mispärast varem pole neid küsimusi üles seatud ja nendele vastust otsitud. Vastus on üks: kõik see on seletatav seega: et üldse pole olemas naistega kaubitsemist. (Järgneb.)

Ametlik osa.

Politseidirektori käsukirjaga 16. märtsist s. a. nr. 38

on kinnitatud politsei peavalitsuse ajutine töötõud Eugen Brett ametnikuks tuletõrje alal, arvates 1. oktoobrist 1928. a.

Viljandi-Pärnu abiprefektuuri konstaabli kohustetäitja August Kerge on vabastatud ametist oma palvel, arvates 13. märtsist s. a.

Tallinna-Harju prefektuuri konstaabel Konrad Sifs on vabastatud ametist oma palvel, arvates 14. märtsist s. a.

Politseidirektori käsukirjaga 22. märtsist s. a. nr. 39

on kustutatud surma läbi lahkunud Viru-Järva prefektuuri konstaabel Edgar Suurkivi nimetatud prefektuuri ametnikkude nimekirjast, arvates 7. märtsist s. a.

Piirivalve valitsuse ülema käsukirjaga 20. märtsist s. a. nr. 35

nimetatakse Lääne jaoskonna Saaremaa rajoon ümber Kuressaare rajooniks 1-st aprillist s. a.

Narva jaoskonna praegune Narva-Jõesuu rajoon nimetatakse ümber Vanaküla rajooniks.

Käsukirjaga 22. märtsist s. a. nr. 22 siseministeeriumile

on kinnitatud kriminaalpolitsei agent Paldes Evald Hansar 2. järgu kriminaal-assistentiks sealsamas, arvates 1. apr. s. a.

Kriminaal-assistent Kuressaares August Loode on vabastatud ametist haiguse tõttu, arvates 15. märtsist s. a.

Käsukirjaga 23. märtsist s. a. nr. 23 siseministeeriumile

avaldatakse teadmiseks vabariigi valitsuse otsus 22. märtsist s. a. (prot. nr. 31 p. III-1):

„Määrata rekvireerimise ja sõjakahjude hindamise peakomisjoni sekretäriale Aleksander Vende'le kauaaegse eeskujuliku teenistuse eest rahalist autasu kahe kuu palga suuruses kakssada kaheksakümmend krooni.“

Määratud autasuna eeskujuliku kauaaegse teenistuse eest omavalitsusasjade juhatajale Karl Hendrikson'ile 220 krooni ja administratiiv-osakonna sekretäriale Hans Karolin'ile 140 krooni.

Politsei peavalitsuses on registreeritud: ajakiri „Estländische Wochenschau“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas; väljaandja — Edgar Vahl, vastutav toimetaja — Karl Steinberg. „Estländische Wochenschau“ trükitakse Tallinnas Eesti-maa Trükikoja A.-S.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

- Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:**
- Viruva, Liisa Johani t., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 11. 6. 21 a. nr. 13028. (19764)
- Kivivärv, Eliise Hindreku t., v. a. Tall. 4. jsk. politseikomissariilt 6. 10. 1927 a. nr. 1118. (19766)
- Nottbeck, Eduard Eduardi p., v. a. Tall. 2. jsk. politseikomissariilt 21. 8. 1926 a. nr. 1249. (19768)
- Volmer, Hilda Johani t., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 13. 1. 20 a. nr. 11065. (19945)
- Tauts, Eva Hansu t., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 6. 12. 19 a. nr. 3223. (19947)
- Makk, Liina Hendriku t., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 24. 11. 21 a. nr. 18487. (19948)
- Naelapea, Alice-Rosalie Kristjani t., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 11. 7. 21 a. nr. 17671. (19950)
- Jürgens, Karl Gustavi p., v. a. Tartu 2. jsk. politseikomissariilt 24. 9. 27 a. nr. 1102. (19951)
- Keres, Nikolai Kusta p., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 28. 10. 24 a. nr. 3601. (19952)
- Ernits, Emilie Jaani t., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 21. 5. 21 a. nr. 17366. (19953)
- Pihus, Johannes Gustavi p., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 14. 10. 21 a. nr. 18200. (19954)
- Päll, Alma Karli t., v. a. Kurista vallaval. 30. 10. 24 a. nr. 83. (19955)
- Siilbaum, Selma Jaani t., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 30. 1. 25 a. nr. 4226. (19956)
- Zelming, Jaan Jakobi p., v. a. Tartu linna 1. jsk. politseikomissariilt 15. 8. 1927 a. nr. 547. (19957)
- Haimann, Salmon Tobiase p., v. a. Tartu 2. jsk. politseikomissariilt 6. 12. 1928 a. nr. 1111. (19958)
- Kusnetsov, Praskovja Danieli t., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 22. 10. 1924 a. nr. 2141. (19959)
- Adamson, Ado, v. a. Koonga vallaval. 15. 1. 20 a. nr. 888. (20126)
- Vahar, Liisa, v. a. Kirbla vallaval. 29. 12. 1919 a. nr. 572. (20128)
- Viljak, Mihkel, v. a. Veltsa vallaval. 1919 a. nr. 340. (20129)
- Aru, Martin, v. a. Veltsa vallaval. 1919 a. nr. 296. (20130)
- Klement, Jüri, v. a. Kirbla vallaval. 23. 12. 19 a. nr. 403. (20131)
- Tohver, Rudolf, v. a. Kurna vallaval. 9. 4. 20 a. nr. 694. (20468)
- Kutt, Richard, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 5. 8. 22 a. nr. 179. (20469)
- Kana, Anette, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 26. 3. 20 a. nr. 9453. (20470)
- Visnapuu, Emilie, v. a. Tall. 3. jsk. politseikomissariilt 12. 1. 27 a. nr. 2313. (20471)
- Roosioks, Juhan, v. a. Nehatu vallaval. 1919 a. (20472)
- Kreek, Artur, v. a. Harku vallaval. 20. 12. 28 a. (20473)
- Siiman, Aliide, v. a. Harku vallaval. (20475)
- Topman, Ülo, v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 3. 10. 25 a. nr. 2108. (20476)
- Laulman, Anette, v. a. Tall. linna pol. ülemalt 30. 1. 20 a. nr. 3071. (20477)
- Piperall, Herbert, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 25. 6. 23 a. nr. 1317. (20478)
- Märk, Jüri, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 23. 12. 24 a. nr. 4862-a. (20479)
- Timson, Anna, v. a. Tallinna 3. jsk. politseikomissariilt 16. 6. 27 a. nr. 357. (20480)
- Rosenfeldt, Mart, v. a. Kurna vallaval. 22. 6. 25 a. nr. 378. (20481)
- Kelmser, Anette, v. a. Rapla vallaval. 16. 11. 20 a. nr. 2556. (20482)
- Neumann, Aleksander Aleksandri p., v. a. Tartu 2. jsk. politseikomissariilt 8. 10. 28 a. nr. 833. (20613)
- Siirak, Alma Kristjani t., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 26. 2. 24 a. nr. 2450. (20614)
- Kruus, Aliide-Rosalie Mihkli t., v. a. Tammistu vallaval. 20. 12. 19 a. nr. 107. (20615)
- Märtin, Anna Miina t., v. a. Tartu linna pol. 3. jsk. ülemalt 19. 12. 19 a. nr. 5229. (20616)
- Lull, A., v. a. Nõmküla vallaval. 11. 4. 1927 a. nr. 8. (20701)
- Rohusaar, A., v. a. Lehtse vallaval. 23. 4. 23 a. nr. 74. (20702)

- Himma, Erich Villemi p., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 16. 12. 19 a. nr. 5783. (20617)
- Rammoo, Leena Tõnu t., v. a. Tartu linna pol. 3. jsk. ülemalt 23. 12. 19 a. nr. 5548. (20618)
- Issak, Marie Jakobi t., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 30. 12. 19 a. nr. 8677. (20619)
- Annus, Pauliine Mihkli t., v. a. Luunja vallaval. 9. 1. 20 a. nr. 110. (20620)
- Muhly, Oskar Peetri p., v. a. Tartu linna pol. 3. jsk. ülemalt 15. 2. 24 a. nr. 150. (20621)
- Nurk, E., v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 21. 1. 20 a. nr. 8074. (20703)
- Loorits, V., v. a. Nõmme pol. jsk. ülemalt 8. 2. 23 a. nr. 99. (20704)
- Bils, K., v. a. Lehtse vallaval. 5. 1. 22 a. nr. 4. (20705)
- Saltsmann, J., v. a. Undla vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 946. (20706)
- Bötter, E., v. a. Nõmküla vallaval. 23. 2. 20 a. nr. 630. (20707)
- Abe, K., v. a. Maasi vallaval. 7. 9. 26 a. nr. 71. (20708)
- Luuse, R., v. a. Lehtse vallaval. 6. 11. 1928 a. nr. 136. (20709)
- Hein, A., v. a. Einmani vallaval. (20715)
- Turgan, Anna, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 20. 3. 20 a. nr. 9894. (20814)
- Kontson, Leena, v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 7. 4. 22 a. nr. 17523. (20815)
- Paljak, Olga, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 2. 11. 21 a. nr. 14803. (20816)
- Reining, Karoliine, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 21. 1. 20 a. nr. 8259. (20817)
- Ilves, Daisy, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 3. 1. 19 a. nr. 4915. (20818)
- Sild, Jakob, v. a. Esna vallaval. 10. 2. 1921 a. nr. 1165. (20820)
- Starkov, Ermolai, v. a. Telliskopli jsk. politseikomissariilt 16. 11. 27 a. nr. 390. (20821)
- Lublu, Juliette, v. a. Tall. 6. jsk. politseikomissariilt 10. 1. 27 a. nr. 1314. (20822)
- Altok, Melania, v. a. Vaikna vallaval. 28. 12. 19 a. nr. 431. (20823)
- Reismann, Hans Hansu p., v. a. Tall. linna pol. 6. jsk. ülemalt. (43432)
- Bachmann, Juuli Hendriku t., v. a. Suure-Kõpu vallaval. 14. 2. 25 a. nr. 28.
- Funk, Feleida, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 5. 5. 24 a. nr. 665. (20825)
- Lieberecht, Aliide, v. a. Tall. linna pol. 6. jsk. ülemalt 25. 2. 21 a. nr. 8910. (20826)
- Saulep, Aliide, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 16. 12. 19 a. nr. 3849. (20827)
- Ortlich (Ortlik), Anatol, v. a. Tall. 5. jsk. politseikomissariilt 28. 9. 27 a. nr. 1057. (20828)
- Habakukk, Karl Jaani p., v. a. Avinurme vallaval. 20. 4. 21 a. nr. 922. (43422)
- Eilert, Marie Madise t. (43426)
- Adorf, Eduard Aleksandri p., v. a. Narva linna pol. ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 16494. (43428)
- Smirnova, Maria, välja antud Räpina vallavalitsusest 5. 2. 20 a. nr. 355.
- Zanand, Amalie, välja antud Räpina vallavalitsusest 28. 11. 21 a. nr. 2444.
- Klaus, Magdaleena, välja antud Ahja vallavalitsusest 25. 4. 22 a. nr. 1209.
- Hämalane, Alfred, välja antud Koiola vallavalitsusest 1921 a. nr. 1844.
- Uibopuu, Hilda, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 23. 5. 24 a. nr. 2860.
- Vissov, Eduard, välja antud Koiola vallavalitsusest 30. 4. 20 a. nr. 653.
- Narusk, Aliide, välja antud Räpina vallavalitsusest 12. 2. 20 a. nr. 921.
- Siilbaum, Anna, välja antud Veriora vallavalitsusest 2. 2. 20 a. nr. 519.
- Plado, Liisi, välja antud Orava vallavalitsusest 19. 12. 19 a. nr. 347.
- Mats, August, välja antud Koiola vallavalitsusest 17. 9. 20 a. nr. 735.
- Aljak, Adele, välja antud Räpina vallavalitsusest 17. 2. 20 a. nr. 1531.
- Tobre, Marta, välja antud Koiola vallavalitsusest 9. 1. 25 a. nr. 11.
- Kolli, Alma, välja antud Räpina vallavalitsusest 20. 2. 20 a. nr. 677.
- Tolsting, Jaan, välja antud Räpina vallavalitsusest 10. 2. 20 a. nr. 391.
- Sulivask, Jaan, välja antud Veriora vallavalitsusest 31. 1. 20 a. nr. 486.

Tunnustatakse maksusetuks järgmised tunnistused:

- Pung, Friedrich, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud 7. jalaväe rügemendi ülemalt.

- Kitt, Georg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 852, välja antud Valga maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 30. 1. 22 a.
- Ots, August Ado poeg, hobusepass nr. 237, välja antud Paadremaa vallavalitsusest 10. 7. 20 a.
- Aruvald, Eduard Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 103, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt 2. 3. 23 a.
- Leibur, Villem Juhani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 910, välja antud Pärnu rahvaväe ülemalt 19. 1. 21 a.
- Sikk, Konstantin, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 252, välja antud 6. jalaväe polgu ülemalt 18. 8. 21 a.
- Montag, Rudolf, hobusepass nr. 43, välja antud Undla vallavalitsusest 6. 4. 23 a.
- Nipsusti, Meinhard, hobusepass nr. 321, välja antud Iisaku vallavalitsusest 30. 12. 25 a. (43424)
- Hobusepass nr. 18, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 1923. a.
- Tamm, Meinhard Johannese poeg, sõjaväe teenistusse kõlbmatuse tunnistus nr. 7814/1103, välja antud 2. Tartu sõjaväe haigemaja arstide komisjoni poolt 30. 1. 20. a.
- Holzmeier, Edgar Mihkli poeg, kaitseväe tunnistus nr. 5988, välja antud Pioneerpataljoni ülemalt 1. 11. 25 a.
- Kõrgesaar, Jakob Joosepi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2203, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ülemalt 30. 9. 26 a.
- Taar, Theodor Tõnise poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3154, välja antud 10. jalaväe rügemendi ülemalt 31. 8. 22 a.
- Pöder, Aleksander Matsi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 355.
- Tõnisson, Hans Ado poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 245/8259, välja antud Sakala partisaanide üksiku pataljoni ülemalt 2. 12. 22 a.
- Sturm, Mihail Gerasimi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2906, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt 31. 12. 20 a. (2420)
- Semjonov, Efstavi Nasari poeg, Nanseni pass nr. 7575/13653, välja antud Politsei peavalitsuselt 21. 5. 24 a.
- Reio, Kadri Madise tütar, hobusepass nr. 310, välja antud Vigala vallavalitsuselt Aleksander Reio nimele. (2226)
- Kamnerov, Ivan Semjoni poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2872, välja antud 1. diviisi staabi ülemalt 30. 11. 23 a. (2422)
- Volkov, Grigori Artemi poeg, Nanseni pass nr. 11411/22949, välja antud Politsei peavalitsuselt 1924 a. (1627)
- Korsakov, Tatjana Vladimiri tütar, Nanseni pass nr. 1799/1947, välja antud politsei peavalitsuselt 19. 11. 26 a. (1636)
- Miller, Ivan Pauli p., sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4339, välja antud 5. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 1. 11. 25 a. (2548)
- Ostvind, Jüri Hansu poeg, hobusepass. (2706)
- Miller, Aleksander Eduardi poeg, tasuta maasaamise tunnistus nr. 514, välja antud S/m. korraldusvalitusest 2. 12. 20 a. (2833)
- Ruul, Johannes Peetri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 830, välja antud 3. diviisi intendantuurist 29. 4. 23 a. (2839)
- Aksberg, Ernst Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 142, välja antud Sõjaväe ühendatud õppeasutusest 20. 1. 28 a.
- Lester, Voldemar Peetri poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 4113, välja antud Pärnu kaitsevääringkonna ülemalt 3. 5. 21 a. (4163)
- Ranstein, Helene Ado tütar, blankoveksel Helene Randstein'i nimele, 50 krooni suuruses, Juh. Agosild'i allkirjaga. (4164)
- Holm, Roman, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 11250, välja antud 6. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 23 a. (4167)
- Tennann, Aleksander Jüri poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 12921, välja antud Pärnu maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 8. 11. 20 a. (4172)
- Meerents, Voldemar Matsi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 6534, välja antud 6. jalaväe rügemendi ülemalt 11. 5. 23 a. (4173)
- Politseiametnikkude abiandmise kapitali korjandusleht nr. 770, välja antud Raudteepolitsei Tallinna jaoskonna allkons-tabel Ado Kinki nimele, korjanduse tähtaeg kuni 1. 3. 29 a. (14835)

- Lillevors, Arthur Ludvigi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2107, välja antud 1. diviisi 1. grupi patarei nr. 1. ülemalt 30. 9. 25 a. (8368)
- Liibik, Gustav, sõjav. vabastamise tunnistus nr. 29415, välja antud Harju maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 15. 11. 20 a. (8369)
- Freymann, Johannes Aleksandri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3124, välja antud 10. jalaväe rügemendi ülemalt 31. 5. 24 a. (14833)
- Holdsen, Georg Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 5412, välja antud Pärnu kaitsevähingukonna ülemalt 10. 5. 20 a. (15415)
- Tammann, Heinrich Mihkli poeg, hobusepass nr. 81, välja antud Tori vallavalitsusest 11. 1. 21 a. (15420)
- Koch, Gustav Peedi poeg, laskeriistaluba nr. 1443, välja antud V.-Pärnu abiprefektilt. (15428)
- Röbkin, Ivan, hobusepass, viimasena registreeritud Ivan Röbkini nimele. (17989)
- Piho, Kusma, hobusepass, väljaandmise koht ja number teadmata, viimasena registreeritud Kusma Piho nimele. (17989)
- Albert, Eduard Gustavi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 9837, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 3. 9. 24 a. (18265)
- Jäger, Karl Jüri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1499, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 18. 10. 20 a. (18273)
- Johanson, Oskar Peetri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 24239, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt. (18331)
- Vapper, August Jüri poeg, sõjaväest vab. tunnistus nr. 5082, välja antud Sõjaväe ühendatud õppeasutuste ülemalt 19. 1. 24 a. (18422)
- Siidermann, Jaan Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1833, välja antud 3. suurtükiväe polgu ülemalt 18. 4. 20 a. (18430)
- Looents, Leonid Juhani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 16003, välja antud 3. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 29. 12. 21 a. (18438)
- Ivanov, Julius Helene poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 12609, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 21. 9. 23 a. (18445)
- Saar, Herman, välispäss nr. 691, välja antud politsei peavalitsuselt 12. 5. 28 a. (18982)
- Oidram, August Kustase poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 8972, välja antud Lääne maakonna rahvaväe ülemalt 29. 10. 20 a. (18444)
- Sarap, Marie, Eesti Vabariigi välispäss nr. 3209, välja antud politsei peavalitsuselt 6. 9. 27 a. (18998)
- Eichelmann, Sergei Marguse poeg, reservitunnistus nr. 4162, välja antud Soomusautode kolonni ülemalt 8. 4. 20 a. (19052)
- Õun, Martin Elisabethi poeg, reservitunnistus nr. 2197, välja antud Laiaroopalise soomusrongi nr. 3. ülemalt 20. 5. 20 a. (19060)
- Lihu, Oskar Jaagu poeg, reservitunnistus nr. 3836, välja antud 2. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 26 a. (19062)
- Luid, Karl Gustavi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 28353, välja antud Tartu maakonna rahvaväe ülemalt 3. 11. 20 a. (19064)
- Roigas, Herman Tõnise poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 6127, välja antud 2. jalaväe diviisi staabi ülemalt. (19065)
- Põhjak, Jaan Hansu poeg, laskeriistaluba nr. 1578, välja antud Tartu-Valga prefektilt 1. 8. 28 a.
- Schulbach, Karl Augusti poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3623, välja antud 2. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 26 a. (19528)
- Reimann, Aleksander Tõnu poeg, sõjaväkke kõlbmatuse tunnistus nr. 1098, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt 4. 2. 19 a. (19530)
- Läänemets, Robert Joannese poeg, sõjaväeteenistusse kõlbmatuse tunnistus nr. 278, välja antud Viru maakonna rahvaväe komisjoni poolt 12. 12. 18 a. (19531)

Siseministeerium annab avalikul suusõnalisel

enampakkumisel

eelolevaks suveks õhupüssist märkilaskmiseks Kadriorgu, Veizenbergi tän. nr. 33 maja juure platsi, mille alghinnaks on Kr. 120.—.

Pakkumisi toimetatakse 8. aprillil s. a. kell 9 hom. platsi asukohas. Lähemaid teateid saab Siseministeeriumi administratiiv-osakonna kantseleist igal tööpäeval kella 10—13.